

špijuniranje u korist neprijatelja (neprijatelj je i tada bila Evroazija), proneveru državnih sredstava, ubistvo raznih partijskih funkcionera, intrige protiv Velikog Brata koje su datirale iz vremena dugo pre Revolucije i sabotaže koje su prouzrokovale smrt stotina hiljada ljudi. Pošto su to priznali, bili su pomilovani, vraćeni u Partiju i postavljeni na položaje koji su u stvari bili sinekure, ali su odavali utisak važnih funkcija. Sva trojica su u Tajmsu objavila duge, pokajničke članke u kojima su analizirali razloge za svoju izdaju i obećavali da će se popraviti. Neko vreme pošto su bili pušteni na slobodu, Winston ih je svu trojicu video u kafani Pod kestenom. Sećao se strave i opčinjenosti koju je osećao posmatrajući ih krajičkom oka. Oni su bili daleko stariji od njega, ostaci jednog davnog sveta, gotovo poslednje velike figure preostale iz herojskih ranih dana Partije. Iz njih je još uvek, jedva primetno, izbijala čar ilegalne borbe i građanskog rata Winston je imao osećanje, mada su činjenice i datumi već u to doba počeli da se zamagljuju, da je za njih čuo godinama pre Velikog Brata. No oni su sada bili i van zakona, neprijatelji, nedodirivi, neopozivo osuđeni na konačan nestanak za godinu ili dve. Ko bi jednom pao šaka Policiji misli na kraju se nikad ne bi izvukao. Oni su bili leševi koji čekaju da budu ponovo poslani u grob.

Svi stolovi oko njihovog bili su prazni. Nije bilo pametno čak ni biti viđen u blizini takvih ljudi. Oni su sedeli u tišini nad čašama džina začinjenog karanfilićem, što je bio specijalitet kafane. Od sve trojice, Vinstona je najviše impresionirao Raterford. On je nekad bio čuveni karikaturista, čije su brutalne karikature doprinosile potpaljivanju javnog mnjenja pre i za vreme Revolucije. Čak su se i sada u Tajmsu pojavljivale, u dugim razmacima, njegove karikature. One su sad bile samo imitacija njegovog ranijeg stila, čudnovato beživotne i neubedljive. Uvek su u pitanju bile stare teme, podgrejane za novu priliku siromašne stambene četvrti, izglednata deca, ulične borbe, kapitalisti u cilindrima - kapitalisti su se izgleda čak i na barikadama držali svojih cilindara - beskrajan, beznadežan napor za vraćanjem u prošlost. On je bio ogromnog rasta, sa grivom masne sede kose, buhavim licem i debelim, crnačkim usnama. U svoje vreme je morao biti izvanredno snažan; sad je njegovo ogromno telo bilo opušteno, povijeno, podbulo, rasklimano na sve strane. Činilo se da se na očigled slama, kao planina koja se raspada.

Bilo je petnaest časova; samotno doba dana. Winston se više nije sećao kako se u to doba zadesio u kafani. Ona je bila gotovo prazna. Iz telekrana se cedila muzika metalnog zvuka. Njih trojica su sedeli u svom uglu skoro nepokretno, ne govoreći ni reč. Nepozvan, kelner im donese novu turu džina. Na stolu pred njih bila je šahovska tabla; figure su bile nameštene, ali niko nije počinjao igru. A zatim se, za kojih pola minuta, nešto desi sa telekranima. Melodija koju su svirali promeni se; promeni se čak i ton: u njemu se pojavi - ali to je bilo teško opisati - bila se pojavila jedna čudna, škripava, reska, podrugljiva nota; Winston ju je u sebi nazivao žutom notom. A onda na telekranu zapeva neki glas:

Pod kestenom senke duge

Prodadosmo jedni druge,

Jedni druge bez kapare

Prodadosmo za dve pare.

Njih trojica se i ne pomakoše. No kad je još jednom bacio pogled na Raterfordovo ružno lice, Winston vide da su mu oči pune suza. I prvi put primeti, s nekom unutrašnjom drhtavicom, ne znajući čak ni zbog čega je udrhtao, da je i Aronsonu i Raterfordu nos bio slomljen. Nešto kasnije sva trojica su bili ponovo uhapšeni. Ispostavilo se da su od samog trenutka kad su prvi put pušteni počeli kovati zavere. Na drugom procesu ponovo su priznali sve stare zločine, i još ceo spisak novih. Posle toga su bili pogubljeni, a njihova sudbina zabeležena u istoriji Partije kao opomena budućim generacijama. Nekih pet godina posle toga, 1973,